

ISSN 1843-9845

nr. 4 - martie 2008

REVISTA AEPADO



www.aepado.ro

Asociația Europeană Pentru Apărarea Drepturilor Omului



Politica culturala in Uniunea Europeana... sau in cautarea unei „Europe a culturilor”

APETREI Alice-Mariana

Studenta anul IV

Facultatea de Drept, Universitatea Al.I.Cuza, Iasi

Bursa de studii Erasmus (2007), Facultatea de Drept din Angers, Franta

*„Viitoarele conflicte vor fi declansate mai degraba
de factori culturali decat de economie sau de ideologie”
(Jacques Delors)*

Despre fundamentul politicii culturale - interferente si diversitate

Europa este continentul numeroaselor comunitati nationale, cu fizionomii, culturi si limbi proprii, un amestec de identitati complementare in mod vital. Insa acum 25 de ani, numele „Europa” abia incepea sa se distinga pe fundalul sau mitic¹. Pe o fasie ingusta de la marginea Mediteranei, in anticul Hellespont, se produce sciziunea intre Europa si Asia. Aici se formeaza matricea culturala a unei separari intre cele doua continente, care constituie aproape codul genetic al unei despartiri intre Orient si Occident, separare care inseamna deopotriiva prezenta conflictului si necesitatea intalnirii.

Intre secolele XI-XIII cultura europeana a inceput sa se dezvolte, ajutata de sistematicile insusiri de elemente de la inaltele civilizatii ale Islamului si Bizantului, alaturi de adaptarea acestei mosteniri la conditiile speciale si la interesele Occidentului². Dupa cel de-al doilea razboi mondial societatea industriala moderna a determinat, datorita unor factori specifici, ca statul sa devina actorul principal in fundamentarea politicii sociale, modificandu-si functiile sale in incercarea de a asigura bunastarea colectiva, oportunitati egale membrilor societatii. Politica culturala apare astfel ca parte a politicii sociale asumate fie de stat fie de reprezentantii colectivitatilor locale.

In anii '60, viziunea se schimba, *Alain de Benoist* afirmand ca „viitorul Europei nu depinde atat de economiile ei cat de apartenenta tarilor europene la statutul etnic unitar, cel indo-european. Ideea trecutului comun indo-european impune ideea unui viitor comun, care depinde de unificarea etniilor, intr-un imperiu federal unic”³. Astfel, se remarca conceptia valorificarii elementelor comune si construirea unei cooperari culturale pe baza lor. Cultura a ajutat generatii intregi sa-si gaseasca sensul, identitatea, viziunea proprie, ea a dat comunitatilor sentimentul de apartenenta si respect reciproc. Insa a doua jumătate a secolului XX a fost folosita si pentru a evidentia deosebirile dintre cele doua mari sisteme politice care dominau Europa. De la marcarea diferentelor politice s-a ajuns si la marcarea unor diferente culturale, care erau mai curand creatii ale arsenalelor ideologice. Cu toate acestea, sfarsitul razboiului rece nu a insemnat si sfarsitul discutiilor privind diferentele culturale intre Europa de Vest si cea de Est, ci doar o incercare de colaborare, sau mai bine spus de convertire a Orientului la valorile occidentale.

Desi stereotipurile etnice si culturale, religia⁴, gradul de dezvoltare economica, marea diversitate lingvistica sunt factori care ingreuneaza integrarea europeana, dezvoltarea unei politici culturale nu ar fi fost posibila fara existenta unui fundament comun tuturor statelor europene. Cultura comuna *iudeo-greco-romana* constituie principalul element de ordin istoric care constituie fundamentul identitatii europene. Aceste radacini comune au facilitat transmiterea si preluarea produselor culturale dezvoltate in cadre nationale⁵. Civilizatia europeana isi gaseste astfel radacinile in culturile proprii ale natiunilor din care este compusa. Marile creatii culturale ale unui popor european sunt cunoscute si de celelalte popoare. Au fost desigur si perioade in care circulatia creatiilor culturale intre diferite zone ale Europei a fost ingradita sau chiar interzisa. Aceste perioade reprezinta exceptii de scurta durata, regula fiind cea a inter-influentelor si imprumuturilor culturale.

Avand in vedere aceste fundament comun, *Rudy Demotte* afirma ca Europa culturala exista si este facuta din „cant si muzica, din pictura si din sculpturi, din spectacole si scrieri, din scoli si curente de gandire”⁶. Tot in acest sens, considerand cultura europeana ca ansamblu al ideilor, simbolurilor, teoriilor ce se regasesc in trairea sociala a vietii, *Constantin Noica*, in „De dignitate Europae”(1988), defineste acest concept prin potentialul de evolutie constanta a unei individualitati pana la nivelul impunerii si recunoasterii generalului, construirea acelei individualitati care sa obtina unitatea.

Pentru ca UE sa poata dezvolta o politica culturala viabila si propice este nevoie atat de o cunoastere temeinica a trecutului, cat si de cultivarea unui respect pentru diversitate. In acest sens, *Romano Prodi* sublinia faptul ca in momentul



in care Europa se extinde, cuprinzand marile traditii culturale slave, mai mult ca niciodata este necesar ca nimic din identitatea europeana comuna sa nu se piarda si ca totul sa poata coexista intr-o sinteza mai inalta si mai viguroasa⁷. In caz contrar s-ar putea ajunge la conflicte, caci asa cum afirma si Ministrul Afacerilor externe al Frantei - *Dominique de Villepin* - „confruntate cu multiplicarea fracturilor mondiale, marile sfere culturale si religioase ar fi menite a se confrunta; lipsita de sens, istoria ar urma un curs haotic la chemarea fricii si a dispretului”⁸.

Politica Culturala a Uniunii Europene

Definirea notiunii de politica culturala a fost mereu in atentia marilor organizatii internationale precum UNESCO sau Consiliul Europei.

Astfel, in lucrarea *“In from the margins”*, lucrare de referinta in analiza culturii si dezvoltarii in Europa, publicata de Consiliul Europei in 1997, se spune: *“Noi definim politica culturala ca fiind un cadru general de masuri publice luate in domeniul cultural. Ele pot fi luate de guvernele nationale, autoritatile regionale si locale, sau prin institutiile lor”*. O cerere politica explicita defineste teluri. Pentru realizarea acestor teluri, este necesar sa existe mecanisme care sa permita planificarea, realizarea si evaluarea lor. O alta definitie este cea data in mai vechea lucrare *“Reflexions prealables sur les politiques culturelles”* realizata de UNESCO. In aceasta lucrare politica culturala este definita ca fiind: *“... un ansamblu de practici sociale, constiente si deliberate, de interventie in scopul satisfacerii unor certe nevoi culturale, prin angajarea optima a tuturor resurselor materiale si umane de care societatea dispune la un moment dat”*⁹.

Preocuparile mai recente ale Uniunii Europene in acest domeniu denota intentia de a introduce cultura in conceptele ei de dezvoltare mai ales pentru calitatea ei de suport pentru o dezvoltare durabila.

Tratatul de la Roma nu continea un capitol special sau paragraf cu privire la politica culturala. Doar in preambulul Tratatului se facea referire la cultura ca factor capabil sa uneasca popoarele si sa promoveze dezvoltarea sociala si economica. Incepand cu 1969, cu ocazia mai multor intalniri ale sefilor de state si de guverne s-a accentuat necesitatea actiunii comunitare in domeniul cultural, si desi realizările practice in domeniul culturii erau putine ca numar, ele au avut o anumita semnificatie. Adoptarea *Tratatului de la Maastricht* a insemnat asigurarea unei baze juridice pentru politica in domeniul culturii, introducandu-se in Tratatul CE art.128(151) care formeaza Titlul I(devenit XIII)- **„Cultura”**. De la intrarea in vigoare a Tratatului de la Maastricht, la 1 noiembrie 1993, UE a organizat o serie de activitati culturale in masura sa contribuie la imbogatirea si sprijinirea diversitatii culturale a statelor membre asa cum prevede articolul 3 al tratatului.

Dispozitiile nou introduse nu reglementeaza o armonizare a politicilor nationale in domeniul culturii prin promovarea unei politici comune la nivel comunitar. In acest domeniu, actiunea comunitara este complementara politicilor nationale, fiind o competenta subsidiara¹⁰. Desi prin actiunile comunitare se urmareste respectarea diversitatii culturale nationale si regionale, totusi s-a constatat necesitatea promovarii unei politici de valorificare si evidentiere a mostenirii culturale comune la nivel european. Astfel, putem afirma ca patru mari **principii** guverneaza politica culturala europeana si ghideaza Consiliul Europei mai bine de 25 de ani: promovarea identitatii culturale, respectarea diversitatii culturale, sustinerea creativitatii, stimularea participarii.

Carta drepturilor fundamentale¹¹ a UE stabileste in Preambul ca Uniunea contribuie la promovarea si dezvoltarea valorilor comune, in respectul diversitatii si culturilor si traditiilor popoarelor Europei, precum si al identitatii nationale a statelor membre. In art.22 al Cartei este enuntat dreptul fundamental privind „Diversitatea culturala, religioasa si lingvistica”, conform caruia Uniunea trebuie sa respecte aceste diferente.

Conform art.151 par.1 din Tratatul UE, Comunitatea contribuie la inflorirea culturii statelor membre cu respectarea diversitatii lor si punand in evidenta mostenirea lor culturala comuna. In art.151 par.2 arata ca actiunea Comunitatii vizeaza incurajarea cooperarii dintre statele membre si, daca este necesar, sprijinirea si complementarea actiunilor lor in urmatoarele domenii:

- ameliorarea cunoasterii si a difuzarii culturii si istoriei popoarelor europene;
- conservarea si salvagardarea patrimoniului cultural de importanta europeana;
- schimburile culturale non-comerciale;
- creatia artistica si literara, inclusiv sectorul autovizualului.

Beneficiind de o baza legala, UE a inceput sa se preocupe de acest domeniu vast numit cultura, care inglobeaza: artele, dansul, muzica, teatrul, cartile si patrimoniul cultural!. Ariile complementare, in stransa legatura cu domeniul cultural sunt **educatia**, dezvoltata prin programe precum ERASMUS, COMETT, DELTA si EUROPACHET, LINGUA, SOCRATES si LEONARDO, si **audiovizualul**, care se ocupa atat de industria cinematografica, cat si de media prin programe precum MEDIA I si II, MEDIA Plus, MEDIA Training Programme etc.



Revenind la Politica culturala, UE se straduieste sa impulsioneze colaborarea in domeniu, incurajeaza folosirea **artelor** in scopul implicarii europenilor in viata culturala si promoveaza **muzica** drept un element distinctiv al civilizatiei europene in raport cu alte culturi. Exprimand diversitatea lingvistica si culturala, **cartile** sunt o sursa vie de cunostinte, acumulare si aprofundare. Din aceasta cauza, se acorda ajutor editorilor europeni pentru implementarea noilor metode de distribuire a lucrarilor literare prin intermediul tehnologiilor digitale. In domeniul **dansului**, UE se axeaza pe instruirea artistilor, pe raspandirea creatiilor acestora, evidentiind totodata rolul social al dansului. **Teatrele** reprezinta una dintre cele mai importante expresii a vietii culturale si a dezvoltarii democratiei, fapt recunoscut si de Consiliul de Ministri in Rezolutia din iunie 1991 privind dezvoltarea teatrelor in Europa. In ceea ce priveste **patrimoniul cultural**¹², acesta este recunoscut ca un instrument al identitatii culturale, 34% din bugetul alocat programului „Cultura 2000” fiind folosit pentru protejarea si conservarea unor obiective de o importanta deosebita. Pentru incurajarea cooperarii, s-a instituit si un premiu - „Europa Nostra”- oferit pentru cele mai inspirate si reusite proiecte de restaurare a patrimoniului cultural european.

Pentru a pune in practica ideile cu privire la cooperarea si dezvoltarea culturala europeana s-au initiat o serie de programe. Printre primele de acest gen au fost: Kaleidoscope, Ariane si Raphael.

a). Programul **Kaleidoscope** a fost initiat in 1996 si a avut ca obiectiv incurajarea creatiei artistice si promovarea sensibilizarii si diseminarii culturii popoarelor europene, in special in domeniul artelor, prin schimburi si cooperare culturala. Programul a fost activ pana in 31 decembrie 1998, fiind ulterior extins pana la 31 decembrie 1999. Bugetul total al programului a atins in final 36,7 milioane de Euro.

b). Programul **Ariane** a fost adoptat in 1997 pentru o perioada de doi ani (1997-1998) cu un buget total de 7 milioane ECU si a fost extins pana in decembrie 1999. Programul are ca obiectiv cresterea cooperarii statelor membre in domeniul cartilor si lecturii, precum si promovarea unei cunoasteri mai largi a operelor literare si a istoriei popoarelor europene prin mijloacele traducerilor si a imbunatatirii performantelor profesionistilor din domeniu. In plus, prin programul Ariane, Uniunea Europeana contribuie la Premiul Aristerion, un premiu literar european pentru literatura si traduceri.

c). Programul **Raphael** a fost adoptat in 1997 pentru perioada 1997-2000, cu un buget total de 30 milioane ECU. El avea ca scop incurajarea cooperarii statelor membre in domeniul mostenirii culturale cu dimensiune europeana.

Incepand cu ianuarie 2000, prin Decizia nr.508/2000/CE a Parlamentului European si a Consiliului din 14.02.2000 cele trei programe: Ariane, Raphael si Kaleidoscope au fost reunite intr-un singur program-cadru, multidisciplinar, botezat „**Cultura 2000**” si considerat, in prezent, ca unicul instrument al finantarii culturale. Lansat pe o perioada de 5 ani, acesta a fost reinnoit cu planul „Cultura 2007-2013”. Programului isi propune sa puna in valoare un spatiu cultural comun, sa promoveze diversitatea culturala, sa incurajeze cooperarea organizatiilor si institutiilor nationale in domeniul marilor evenimente si sa faciliteze accesul publicului larg la cultura. Dotat cu un fond de 167 de milioane de Euro, programul sustine initiative precum: festivaluri, co-productii, studii, expozitii, creatii artistice, turnee si conferinte. Acest program se adreseaza artistilor, operatorilor culturali, cat si unei largi audiente, inclusiv tineri si grupuri dezavantajate din punct de vedere social si economic¹³.

Cu toate programele si proiectele sustinute de UE, exista voci care afirma „absenta unui proiect cultural european”¹⁴ si solicita integrarea culturii in procesul de unificare al statelor. Chiar daca conceptia majoritara este aceea, exprimata si de *Guillaume Courty*¹⁵, potrivit careia „*efectele manifestarilor socio-culturale nu sunt neglijabile in constructia unei Europe autonome si relativ omogene*”, opiniile contrare nu fac decat sa sublinieze inca o data importanta culturii in dezvoltarea societatii viitoare.

Concluzii - despre „prezent si viitor”

Julien Benda, in 1933, in al sau „Discurs catre natiunea europeana”¹⁶ spunea ca este imposibil sa unim Europa si sa permitem in acelasi timp natiunilor sa-si conserve propriul lor suflet si propria lor fizionomie. Acum, acestei opinii i se poate raspunde ca Europa s-a unit si continua sa intareasca legaturile intre state, fara sa piarda bogatia diversitatii sale. Actuala politica culturala demonstreaza ca impotriva tendintelor de mondializare, o „cultura europeana” si o „Europa a culturilor” au acela inteles. In acest sens, *S.Huntington* oferea un exemplu elocvent pentru aspiratiile europene in domeniul culturii¹⁷: doi europeni, un german si un francez, ce interactioneaza unul cu altul, se vor identifica drept german si francez; doi europeni, un francez si un german, interactionand cu un arab, se vor defini ca europeni. O astfel de aspiratie este cea a unei Europe in care nu vom mai asista la „ciocniri” intre civilizatiile din interiorul ei, ci va domni o atmosfera de toleranta, bazata pe valori comune.



Dincolo de fragmentarea politica, dincolo de diversele incercari de stapanire politica, dincolo de fapte marelte sau de aberatii, Europa a ramas o comunitate de civilizatii, pastrand elemente comune in traditii, limba, credinta, organizare politica, cultura¹⁸. Prin politica sa culturala, UE a inceput sa incurajeze cooperarea inter-culturala, sa puna in valoare patrimoniul cultural european si sa-l aduca mai aproape de publicul larg. Tratatul de dupa Maastricht au incercat sa consolideze drumul spre un „*Homo europeus*”¹⁹. Toate acestea s-au realizat luand in considerare deviza Uniunii „unitate in diversitate”, respectul pentru identitatea culturala a statelor membre manifestandu-se atat printr-o politica de nearmonizare a legislatiilor in domeniu, cat si prin participarea la discutii si proiecte privitoare la aceasta chestiune - cum este, de exemplu, *Conventia privind protectia si promovarea diversitatii mijloacelor de exprimare a culturii*, adoptata pe 20.10.2005, in cadrul Conferintei Generale UNESCO²⁰.

Interesul Uniunii pentru cultura trebuie sa fie in continuare crescut, caci asa cum declara presedintele J.Chirac „cultura nu este o marfa; ea nu poate prin urmare sa fie abandonata jocului orb al pietei”. In acest sens, Conferinta de la Berlin (nov.2004), initiata de cancelarul german G. Schroder si intitulata „Sa dam un suflet Europei” a pus in discutie realizarea unui proiect de carta care sa reafirme „locul esential al culturii in constructia europeana”. Lucrarile pe aceasta tema vor continua si se vor alatura celorlalte proiecte initiate deja de UE, pentru ca mai este mult de facut in acest domeniu „spinos”.

Astfel, ca urmare a intensificarii preocuparilor in domeniu, Politica culturala va ramane (trebuie sa ramana) si va evolua un canal excelent de transmitere si de preluare de valori culturale, de inter-cunoastere, de eliminare sau diminuare a stereotipurilor etnice negative, de evidentiere a trasaturilor culturale comune si, prin aceasta, de edificare a identitatii europene.

Note de subsol:

¹ Romano Prodi, *O viziune asupra Europei*, Polirom, București, 2001, p.94

² Samuel P.Huntington, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Antet, București, 1998, p.71

³ Ilie Bădescu et al., *Geopolitica integrării europene*, Editura Universității din București, 2003, p.27

⁴ Religia este un factor ambivalent: ea are și anumite valențe unificatoare (îndeosebi la nivelul confesiunilor) și are și un rol de diferențiere (de definire a identității unui grup religios în raport cu alt grup religios).

⁵ Ilie Bădescu et al., *op.cit.*, p.351

⁶ Rudy Demotte, *Cultură(i)*, Casa Radio, București, 2001, p.35

⁷ Romano Prodi, *op.cit.*, p.49

⁸ Dominique de Villepin, *Ciocnirea civilizațiilor nu se va produce*, Revista 22, nr.726 din 3-9 feb.2004, p.9-10

⁹ Politica culturală europeană (reper), site:www.infoeuropa.ro

¹⁰ Nicoleta Diaconu, Viorel Marcu, *Drept comunitar- partea specială (Politici comunitare)*, Lumina Lex, București, 2003, p.296.

¹¹ Carta Drepturilor fundamentale a fost adoptată în 2001, dar a căpătat forță juridică abia la 12 dec. 2007, prin integrarea ei în Tratatul de la Lisabona.

¹² Pentru detalii: site-ul www.europa.eu.int/pol/cult/index_en.htm

¹³ Patrimoniul cultural european este alcătuit din : patrimoniul arheologic și arhitectural, patrimoniul natural (ex: obiective turistice de interes natural), patrimoniul lingvistic și gastronomic, ocupații tradiționale.

¹⁴ Centrul de resurse juridice, *Cultura și politica în domeniul audiovizualului*, București, 2004, p.14

¹⁵ Stanley Hoffman, *Sisiful European*, Curtea veche, București, 2003, p.42

¹⁶ Guillaume Courty, Guillaume Devin, *Construcția Europeană*, Coresi, București, 2001, p.135

¹⁷ Rudy Demotte, *op.cit.*, p.31

¹⁸ Samuel P.Huntington, *op.cit.*, p.97

¹⁹ Octav Bibere, *Uniunea Europeană între real și virtual*, ALL Educațional, București, 1999, p.11

²⁰ Guillaume Courty și Guillaume Devin, *op.cit.*, p.131

²¹ Convenția a fost negociată și de Comisie (ca reprezentantă a Uniunii), și de Președenția Consiliului (ca reprezentantă a statelor) – site-ul: www.europa.eu.int/pol/cult/index_en.htm.

Bibliografie

1. Bădescu Ilie (coord), *Geopolitica Integrării Europene*, Editura Universității din București, 2003

2. Bibere Octav, *Uniunea Europeană între real și virtual*, Ed. ALL, București, 1999

3. Centrul de resurse juridice, *Cultura și politica în domeniul audiovizualului*, București, 2004

4. Demotte Rudy, *Cultura(i)- Scrisoare deschisă către europeni*, Ed. Casa Radio, București, 2001

5. Diaconu Nicoleta și Marcu Viorel, *Drept comunitar partea specială- Politici Comunitare*, Ed. Lumina Lex, București, 2003

6. Guillaume Courty și Guillaume Devin, *Construcția Europeană*, Ed. Coresi, București, 2001

7. Hoffmann Stanley, *Sisiful European- Studii despre Europa (1964-1994)*, Ed. Curtea veche, București, 2003

8. Huntington P. Samuel, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Ed. Antet, Oradea, 1998

9. Prodi Romano, *O viziune asupra Europei*, Ed. Polirom, București, 2001

10. Dominique de Villepin, *Ciocnirea civilizațiilor nu se va produce* (discurs rostit la Forumul euro-mediteranean: „Știința. Dezvoltare. Pace”), Revista 22, nr.726, 3-9 feb.2004, p.9

11. www.europa.eu.int/pol/cult/index_en.htm.

12. www.infoeuropa.ro



Cititorule, mai traiesti?

DREHLUTA Silvia

Studenta, anul III
Facultatea Studii Economice Europene
Universitatea Romano-Americana, Bucuresti

De la inceput trebuie sa marturisesc un fapt anacronic: imi place sa citesc. Este adevarat, nu-mi place tot ce se ofera pentru citit, trebuie sa fie o atenta selectie, insa tot imi place sa citesc.

Dar... sa ne mai risipim, timpul pe cititul unei carti, cand sunt diverse lucruri de facut! La ce foloseste sa mai citesc, cand oricum nimeni nu mai e interesat de sistem de valori, comportament social, mod dezvoltat de a gandi?

Da, a avut si aceasta cultura apogeul ei, insa e de domeniul trecutului, e demodata, chiar asa sa fie?

Nu de mult timp, *Organizatia Gallup* a comunicat rezultatele sondajului privind felul in care romanii prefera sa petreaca serile: 34% aleg compania televizorului si numai 2% aleg sa citeasca seara. Cum sunt parintii asa si copiii: 80% sa uita zilnic la televizor (in medie 2 ore si 30 minute) si urmaresc emisiuni care nu sunt indicate categoriei lor de varsta, iar 39% dintre ei nu citesc de loc, confirmand deja raportul invers proportional: mult televizor - putin citit sau deloc, si invers. Doar 3% prefera sa mai citeasca reviste, benzi desenate, carti. Optimiste rezultate, nu?

Defensivi, adulti chestionati au raspuns ca lectura nu te poate invata cum sa atingi obiective privind succesul material, nici cum sa te descurci sub presiunea solicitarilor. Ma intreb insa, cat ar putea televizorul? Cartile sunt vazute ca insemne ale "culturii demodate" si atunci "cultura moderna", actuala aleasa de noi sa conduca societatea spre varf, spre cunoastere iar in realitate, culmea sa coboram din ce in ce mai mult. Evaluand consecintele, sociologul *H. Marcuse*, considera ca televiziunea creaza si apoi satisface niste false nevoi, ca aplatizeaza si uniformizeaza personalitatile si opiniile.

Da, din punct de vedere psihologic, acest mecanism consta in scaderea participarii intelectual- imaginative a celor implicati. Televiziunea e un mediu rece, care nu te stimuleaza intelectual. Vizionarea in exces, scade capacitatea de concentrare, de creativitate. Primim imaginile de-a gata, adoptam o atitudine pasiva, de relaxare ceea ce conduce automat la nivel scazut de lucru al creierului.

Cercetatorii afirma ceva mai grav decat asta: celor care au crescut cu televizorul, structura corticala defavorizeaza in mod decisiv capacitatea de a citi. Se poate ajunge acolo incat, daca nu este folosita, partea cortexului destinata functiei cititului va disparea cu timpul.

Asa dar.. sa mai citim? Daca asa stau lucrurile adoptand "*cultura moderna*" atunci aleg "*cultura demodata*". Aleg lectura, care imi solicita imaginatia si ma determina sa-mi imaginez intelesul cuvintelor si al lucrurilor pe care le citesc. Cititul solicita concentrarea mintii si dezvolta atentia pe care o mentine la nivel ridicat. Atunci ... cititi pentru a avansa, cititi pentru a va dezvolta! Doar asa vom putea comunica idei frumoase, vom putea sa ne comportam intr-un mod mai placut, bazat pe valori.

W.E. Simmet spunea: "*Viata noastra ar fi cu adevarat sarmana, daca ar fi lipsita de carti. In fond, acestea sunt principalele mijloace pe care le folosim pentru a ne imbogati orizontul mental, in afara contactelor si experientelor noastre de zi cu zi. Ele ne ajuta sa patrundem in mostenirea noastra comuna, in marele trecut al umanitatii si sunt unicul mijloc de comunicare cu marile spirite care au trait de-a lungul timpurilor, cu filozofi, cu istorici, poeti, politicieni. Cartile deschid poarta gandirii si imaginatiei creatoare*". Sunt atat de adevarate aceste indemnuri! Apoi continua: "*iubirea de carti este semnul unui om cultivat, la fel cum curiozitatea intelectuala este adevaratul test al unei bune educatii*".

In acest caz, accept sa fiu din "*cultura demodata*" pentru ca gasesc o comora, dar nu accept sa fiu omul crescut in video-cultura, ce risca sa ramana un video-copil, incapabil de rationamente, incult fara masura, surd pe viata la stimulii cunoasteri

Iar daca pe alte meleaguri s-au lansat programe de salvagardare nationala, precum *Saptamana fara Televizor*, ce-ar fi daca si noi, romanii am incerca macar pentru o seara solutia: "Inchide televizorul, deschide cartea!"

Respectul pentru educatie

STAN Elena - profesor

Grup Scolar Maneciu, judetul Prahova

Fiind unul dintre domeniile vitale ale vietii sociale, despre educatie s-a scris mult si adesea contradictoriu. Sociologul *Raymond Boudon* aprecia ca: "*educatia inseamna extinderea autonomiei actorului social*". Afirmatia este partial adevarata. Scoala schimba o minte goala cu una deschisa. Invatamantul provoaca indivizii sa caute informatia, sa nu se



limiteze la sursele avizate si la ariile curriculare. La scoala, elevii obtin in cadrul orelor de curs o informatie limitata calitativ si cantitativ, evaluandu-se achizitia acesteia mai mult sau mai putin obiectiv.

In educatie, castigul adevarat se realizeaza cand beneficiarul este stimulat si deprins sa stie cat mai mult, cand compara surse variate de informatie fiind convins ca un spirit innobilat prin cultura asigura si o dezvoltare armonioasa a personalitatii. Din punct de vedere al retelei sociale in care este prins, individul cu un plus de educatie nu devine mai autonom decat ceilalti!

Un muncitor care sapa santuri se supune direct doar sefului sau, in timp ce un profesor este in permanenta verificat de directorii sai si de inspectorii de specialitate. Un cadru didactic se ocupa de educarea a sase-sapte clase, fiecare avand un efectiv de 30 de elevi. In total el asigura educatia a 180-200 de discipoli de care se ocupa frontal si intr-un timp limitat, de aceea nu i se pot imputa esecurile acestora!

Sa nu uitam constatarea lui I. L. Caragiale: *"o fi amara orice paine castigata cu nechez, dar greu se poate gasi una mai putin dulce decat a dascalului de la noi, unde familia nu da nici un ajutor scolii, unde lumea crede ca scoala este un aparat fabulos, care poate turna prin procedeu mecanic toata stiinta omenirii in capul oricarui copil."*

Din pacate exista elevi recalcitranti, care vin la scoala numai sa se distreze si nu lasa nici pe colegii lor sa invete. Din start, anumite categorii socio-profesionale accepta un sacrificiu multiplu pentru indeplinirea rolului social asumat si atribuit lor. Primul este sacrificiul informational: in anumite domenii de activitate informatia circula cu viteza luminii si atunci, cei care doresc sa fie specialisti buni, invata toata viata. Al doilea sacrificiu este cel emotional specific celor care isi desfasoara activitatea cu oameni: profesorii, psihiatrii, psihologii se incarca adesea cu energii negative de la cei cu care vin in contact direct si au frustrari, probleme de comunicare sau devieri de personalitate!

Nu in ultimul rand apare sacrificiul material concretizat in salarii mici care nu recompenseaza eforturile celor care au ales sa lucreze in domenii vitale, dar nu acopera nici costurile legate de o formare profesionala continua care sunt exorbitante.

Cea mai importanta functie a intelectualului veritabil este aceea de formare si educare a maselor. Sunt mai maleabili indivizii autodidacti care accepta faptul ca informatia devine inepuizabila in orice moment pentru o singura minte.

Leonardo da Vinci a formulat cu intelepciunea cunoscatorului atitudinea omului autosuficient si a celui care cauta in permanenta perfectionarea spirituala: *"stiinta putina ii face pe oameni pretentiosi, in timp ce stiinta multa ii face modesti, asa dupa cum spicele goale isi inalta trufase spre cer capetele trufase, in timp ce spicele pline se apleaca pe pamant sub greutatea lor"*. Atitudinea de suficienta poate aparea la medic, la preot, la profesor. Profesorul care se considera atotstiutor ignora informatia care inoveaza domeniul sau de activitate, impune propriile idei si solutii, nu accepta rezolvarile corecte si originale ale elevilor sai.

In educatie, o solutie corecta a discipolului, diferita de a mentorului marcheaza biruinta. Elevul trebuie sa invete sa gandeasca original, sa aleaga cea mai buna solutie de viata din multitudinea de propuneri aflate la indemana sa sau sa creeze rezolvari proprii si sa se aprovizioneze avantajos de la „piata ideilor”!

Gandindu-se la profesorii pedanti, Mark Twain a afirmat: *"n-am lasat niciodata scoala sa-mi afecteze educatia!"*

Thomas Edison a brevetat peste 1000 de inventii in telecomunicatii si cinematografie. Cu toate acestea, profesorii sai il considerau retardat!!

In orice moment al carierei, profesorul trebuie sa fie pregatit sufleteste sa accepte cu infinita bucurie eventuala prezenta a unui geniu in clasa pe care o initiaza, sa-si recunoasca propriile greseli stiintifice inerente in conditii de stres. Important este sa nu fi ingaduator fata de eroarea personala si intansigent fata de greselile elevilor!

Dramatismul institutional apare in momentele de tranzitie in care managerii societatii inlocuiesc brutal norme consolidate si de bun augur! Este ca si cum se doreste schimbarea zidurilor unei cladiri supraetajate de o echipa de voluntari care in mod violent incep sa disloce temelii edificiului, desi cladirea nu a fost evacuata in prealabil! Perioadele de tranzitie stau sub semnul unor seturi de masuri contradictorii care au ca efect negativ discreditarea institutiei respective. Masurile nu sunt stabilite de specialisti, ci de catre politicieni care considera ca se pricepe la toate.

Ne aflam in plina reforma a invatamantului romanesc, iar lucrul cel mai dureros este ca s-a pierdut respectul pentru scoala si pentru profesori! Elevii nu mai invata cat si cum ar trebui, nota la purtare si-a pierdut relevanta... Profesorii sunt expusi unor tensiuni imense: au de intocmit un munte de hartii - cataloage, fise psiho pedagogice, statistici care sa cuprinda varstele elevilor, domiciliile si adresele lor. Niciodata nu am vazut in scoli stive de dosare ca acum! In final testele, referatele, fisele si portofoliile ajung la cos si nu ramane decat sentimentul de vinovatie pentru defrisarea unei paduri intregi si pentru irosirea timpului pretios alocat intocmirii acestor documente inutile! Se intocmesc obligatorii planificari teoretice ale materiei lipsite de suport practic, deoarece la clasa nu poti galopa prin materie cand elevii nu inteleg o veriga elementara a lantului informational!

Profesorul este certat ca un copil cand apar diferente intre notele de la examene si cele din timpul anului scolar. Se ignora voit si impardonabil faptul ca educatorul gandeste adesea ca un parinte: "copilul acesta al meu nu scrie corect si



nu se exprima frumos, dar va iesi un matematician de exceptie! De ce sa-i frang zborul cu notele mele la limba romana, cand si profesorii mei de stiinte mi-au permis sa-mi continui drumul?"

Profesorii se confrunta adesea cu manuale stufoase si notiuni stiintifice greu de achizitionat de catre elevii lor. Nu toti elevii zilelor noastre sunt eminenti!

Nimeni nu este controlat in activitatea socio-profesionala cum este profesorul! Directorii, metodistii si inspectorii vin pe rand, fiecare cu fixul si pretentia sa! Unul te critica fiindca nu ai scris pe tabla obiectivele lectiei, altul ca nu ai folosit creta colorata si nu ai impartit elevii pe grupe! Unii apara metodele traditionale, ceilalti nu iti dau calificativul "foarte bine" deoarece nu ai folosit metoda ciorchinelui, nu ai utilizat asaltul de idei sau nu ai rearanjat sala de clasa, desi bancile sunt batute in cuie de cele mai multe ori! Se trage de tine in toate partile si esti un simplu om cu probleme personale de viata! Daca elevii raspund in cor sau deranjeaza ora, nu esti un manager eficient! Nimeni nu poate sa fie managerul respectului si bunului simt acolo unde ele nu mai exista!

Parintii considera ca le nedreptatim copiii si manifesta o atitudine de suspiciune fata de noi, educatorii odraslelor lor sau devin inspectorii fara simbricie! Cadrul didactic este considerat inamicul numarul unu al elevului, nu ghid si aliat in procesul de predare-invatare. Elevii se pot duce la director sa se planga de profesor, dar educatorul care aplica aceasta metoda este considerat lipsit de autoritate! Dorinta excesiva de popularitate a directorului il determina sa sacrifice adesea un profesor integru si sa fie receptiv la reclamatii ale elevilor si ale parintilor!

Cum sa mai fie respectat un om stors de energie, imprecizat cu noroi din toate partile, asaltat de obligatii si de indatoriri, avand doar dreptul sa fie un profesor excelent intr-un context social ostil? Lovitura de gratie vine adesea de la colegul de catedra sau de cancelarie care considera ca este cel mai bun, cel mai pregatit, manager exceptional, intruchiparea perfectiunii.

Si astfel X devine mai profesor decat Y si Z laolalta, X este "profesorul profesorilor!" Din pacate nu exista o deontologie profesionala – solutie de avarie cand nu functioneaza deontologia bunului simt – care sa pedepseasca discreditarea colegului de catedra si retea de intrigi si barfe ce se tesa in cancelarie. Respectul fata de educatie este subminat din interior si din exterior!

In loc de concluzii sunt demne de retinut urmatoarele rationamente:

1. profesorul lucreaza cu "materialul clientului", de aceea din atelierele scolii ies si rebuturi.
2. toti educatorii suporta sacrificii multiple pentru a-si indeplini menirea, de aceea X nu este mai profesor decat Y sau "profesorul profesorilor"
3. educatorii nu sunt supraoameni, ei pot gresi; importanta este atitudinea fata de eroarea personala si fata de greselile discipolilor.
4. societatea are nevoie de educatie permanent, aceasta este un proces colectiv, de aceea aceasta povara nu trebuie aruncata in mod exclusiv pe umerii scolii.
5. avem nevoie imperioasa de genii, in toate domeniile activitatii umane, iar ele se vor naste cand vom combate eficient autosuficienta!

Familia - incotro?

BREZOIU Gabriel Andrei

Clasa a XI-a, Colegiul National de Informatica „Tudor Vianu”

Liga Apărării Drepturilor Omului – LADO

Junior Achievement Romania

<http://gabybrezoiu.blogspot.com>

Mai este familia o valoare in raport cu care sa ne definim in contextul societatii de astazi? Parerea mea este ca nu.

In primul rand, societatea actuala nu mai este orientata pe comunitate (orice marime ar fi avand aceasta) ci pe individ intrucat elementele de legatura de altadata (religia, limba, traditiile si obiceiurile, constiinta apartenentei la grup) si-au pierdut din importanta. De exemplu, majoritatea angajatilor din zilele noastre nu se mai preocupa de atmosfera de la locul de munca, ci doar asteapta ca timpul sa treaca mai repede pentru a primi salariul.

In al doilea rand, coeziunea din cadrul familiilor a scazut foarte mult din cauza ritmului acestei societati care a facut ca timpul petrecut impreuna de membrii unei familii sa scada foarte mult. De asemenea, explozia de informatii si nevoia tot mai mare de independenta a adolescentilor submineaza tot mai mult autoritatea parintilor.

Spre exemplu, cum poate un tanar din zilele noastre sa incadreze familia pe lista sa de valori atunci cand prin toate mijloacele se promoveaza cultul „grupului de prieteni” si ruptura de familia „de mentalitate invecinata”?

In ultimul rand, mecanismele acestei societati incurajeaza dezvoltarea carierei in ciuda dorintei de intemeiere a unei familii. Bineinteles ca acest aspect nu tine de individ intrucat fara a avea o pregatire profesionala temeinica nu poti dispune de mijloacele materiale necesare intretinerii unei familii.



Argumentele prezentate mai sus ne arata faptul ca, in general, familia nu mai poate fi considerata o valoare a zilelor noastre.

Majoratul Romaniei intre trecut si viitor

GHEORGHILA Diana - Andreea

Studenta, anul IV

Universitatea Bucuresti, Facultatea de Drept
membru "Parlamentul Tinerilor"

Problematica Romaniei de dupa 1989, cuprinzand o diversitate de aspecte precum nemulțumirea electoratului fata de reprezentantii sai, chestiunile economice si financiare zilnice, nivelul de trai scazut, este poate subiectul cel mai dezbatus in toate mediile sociale. Perioada comunista s-a erijat intr-un sistem de referinta inviolabil pentru omul de rand, astfel incat orice eveniment prezent este intotdeauna raportat " aceluia trecut". Fie ca este vorba de o gluma spusă de un copil in recreatie despre Ceausescu, fie ca un batran se plange ca pe "vremuri" medicamentele erau gratuite, fie ca un politician il critica pe altul referitor la orientarea sa ideologica inca comunista, acest fenomen reprezentat de dictatura ceausista ne-a marcat existenta in mod material inainte de '89, dar continua sa o faca ca un instrument de manipulare psihologica. Orice se intampla astazi, bun sau rau, este rezultatul acelor timpuri, lasandu-ne stigmatizati si convertindu-ne in sclavi ai propriilor noastre cosmaruri. Astfel, chiar intr-o maniera prevestitoare, in 1990, *numarul 1 al Revistei 22* dezvalua: "*Revolutia nu s-a incheiat odata cu fuga si executarea perechii ex-prezidentiale. Raman de pe urma lor un intreg aparat, o economie falimentara, dar mai ales o atitudine bolnavicioasa: aceea de a te supune, de a slugari, de a cere mereu acordul cuiva, de a cersi un loc sub soare.*"

O imagine mai mult decat sumbra a Romaniei dupa 18 ani, in care batranii tanjesc dupa trecut, iar noua generatie, crescuta intre doua lumi, intre doua tipuri de civilizatii, se lupta sa puna bazele unor noi mentalitati, sa cladeasca o societate la standarde europene pe ruinele marilor colosi industriali.

Totusi, de unde am plecat pe acest drum incert? Ce a reprezentat comunismul? Cu siguranta mai mult decat o simpla ideologie pentru milioanele de oameni care se temeau sa vorbeasca liber la coltul strazii, mai mult decat o dictatura impusa pentru intelectualii marginalizati. Imaginea comunismului este astazi una polivalenta in functie de persoana a carei opinie este ceruta; pentru occidentali, romanul de astazi nu e nimic altceva decat un hibrid handicapat al vechiului regim. Cu toate eforturile diplomatice, viziunea strainilor de rand despre romani ramane neschimbata si anume: nu ne sunt recunoscute oficial elitele, increderea in sistemul romanesc de invatamant este aproape inexistentă, in conditiile in care diplomele noastre universitare nu valoreaza nici cat o diploma de liceu in state precum S.U.A. Un roman competent, care spera la o cariera in strainatate, pe langa faptul ca trebuie sa promoveze o serie de examene pentru a-i fi recunoscuta calificarea, trebuie sa surmonteze atitudinea pe alocuri ostila, specific occidentala si conservatorismul. Pe scurt, suntem priviti ca provenind din lumea a treia, ca naufragiati ai regimului comunist, care acum se trezesc intr-o lume a concurentei complet noua, careia nu stiu si nu pot sa-i faca fata.

In plan intern, imaginea comunismului este diametral opusa in functie de varsta. Pentru vechea generatie perioada ceausista a insemnat un loc sigur de munca, un salariu destul de mare, dar cu care nu aveai ce sa cumperi, si preturi fixe, stiute si acum ca o poezie, stabilitate si o iluzie a egalitatii, poate chiar satisfactia muncitorului din fabrica cum ca superiorul sau inginer, desi a absolvit o facultate, are un salariu mai mic, pentru ca in cele din urma " munca e bratară de aur". Pentru cei care au adus schimbarea, adolescentii din '89, comunismul insemna opresiune, lipsa libertatii de exprimare, cozi interminabile la carne, interdictia de a face avort, de a scrie un roman ce ar fi putut aduce atingere regimului, de a asculta posturi radio straine sau de a trece granita si, mai ales, dezgustul de a face apologia unui cuplu incult. Pentru cei care nu aveau mai mult de 5-10 ani la Revolutie si si-au trait copilăria si adolescenta in asa-zisa perioada de tranzitie, comunismul nu mai reprezinta decat o pagina din manualul de istorie, un documentar la televizor sau o amintire povestita de bunici, o nebuloasa de informatii fara contur si, paradoxal, o parere subiectiva, manipulabila deoarece nu au trait " acele vremuri" pentru a stii.

Cu toate acestea, involuntar sau nu, fiecare roman a depasit acele momente odata cu Revolutia. Ceea ce a urmat dupa '89 a fost o lupta de supravietuire individuala, o lupta cu nalucile trecutului si cu cerintele exigente ale viitorului. Nu mai exista cineva care sa dea ordine, (cel putin formal) sa ghideze fiecare miscare, automatismul disparuse si acum intervenea initiativa proprie. Cei care au avut prezenta de spirit in acel moment crucial au reusit sa se impuna, pentru a deveni astazi acele personaje cu conturi considerabile care monopolizeaza viata publica si emisiunile TV, creand un fals model de afirmare.

Totusi, aceste repere se intalnesc pe plan individual, cotidian, insa adevaratul parcurs spectaculos s-a inregistrat la nivel de societate.



Paradoxul comunizării României a constat în faptul că vechiul proletariat urban s-a dizolvat în marile mase de țărani imigranți aduse la oras datorită unor profunde schimbări sociale. România făcea parte din categoria statelor comuniste cu un regim politic dintre cele mai dure, apreciat de analiști drept unul neostalinist.

Anul 1989 aduce prăbușirea regimurilor comuniste din imperiul sovietic și, astfel, în 16 decembrie 1989, la Timișoara, izbucnește revoluția. Concomitent cu dispariția PCR, s-a impus o nouă față politică legitimată de evenimentele revoluției; tot la începutul anului '90 s-a născut pluralismul politic, aparand partide noi, ori reînfiintându-se partidele considerate istorice. Renasterea democrației românești a avut loc odată cu alegerile din 20 mai 1990. Astfel, noul prim-ministru Petre Roman, anunță declarația-program a Guvernului, constând în reforme pentru trecerea la economia de piață, restructurare, privatizare și liberalizarea prețurilor. Noua echipă guvernamentală își propunea consolidarea și dezvoltarea democrației, organizarea alegerilor libere și corecte, continuarea reformei și protecția socială.

Revoluția a înlăturat structurile de putere ale regimului dictatorial, deci și dispozițiile constituționale corespondente, iar noua putere a elaborat o serie de acte cu caracter constituțional. Prin urmare, Constituția de după '89 era formată din aceste acte alăturate Constituției din 1965 care nu a fost abrogată expres sau tacit. Noile acte au impus noi principii, ca de exemplu, forma republicană de guvernământ, separarea puterilor, statul de drept, pluralismul politic, structura bicamerală a Parlamentului, democrația și libertatea. Pentru partide, scopul trebuia să se întemeieze pe respectul suveranității, independenței și integrității naționale, a democrației, în vederea asigurării libertăților și drepturilor cetățeanului și afirmării demnității națiunii române. S-a instituit de asemenea, pentru Parlament, votul universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Elaborarea Constituției a răspuns cerinței realizării cadrului juridic fundamental al evoluției spre statul de drept, democratic și social, fiind unul din punctele formulate în programele și platformele forțelor politice.

Cu toate acestea, cei doi ani de guvernare au fost puternic marcați de evenimente care au dovedit fragilitatea instituțiilor statului de drept. Este vorba în primul rând de disfuncționalități grave ale autorităților care aveau ca sarcină menținerea ordinii publice și a siguranței cetățenilor. S-a creat astfel posibilitatea ca anumite grupuri profesionale să poată controla în momente-cheie viața politică din România. Rezultatele au fost nefaste pentru România, cu consecințe politice și mai ales economice pe termen lung.

Din punct de vedere al societății civile, din momentul revoluției era necesară construirea unei astfel de societăți pentru ca democratizarea să fie durabilă. În România, spre deosebire de alte state foste comuniste, evoluția sistemului politic pluripartit a avut loc concomitent cu apariția societății civile, a cărei responsabilitate a fost preluată de intelectuali.

Totodată, în 1990, presa scrisă a cunoscut o evoluție spectaculoasă, ieșind de sub tutela partidului și a cenzurii, aparand primele publicații de analiză și opinie. Stilul jurnalisticii românești s-a modificat substanțial, pentru că în prezent presa, parte din mass-media, să devină și în România "a patra putere în stat", datorită funcției ei de informare a cetățenilor și capacității sale de a determina atitudini, mentalități și chiar decizii ale clasei politice.

Din punct de vedere al politicii externe, România se afla în căutarea unui drum propriu de dezvoltare și în planul relațiilor internaționale. Aspirând la un nou loc în concernul european de forțe, România a susținut cu tărie apartenența sa la comunitatea țărilor europene. În februarie 1993, România a semnat un acord de asociere la Comunitatea Europeană, care și-a deschis astfel o reprezentanță permanentă la București. Primul pas necesar integrării în structurile europene a fost acceptarea României în 1993 ca membru al Consiliului European. Exprimând dorința sinceră a unei noi orientări politice externe, România și-a manifestat interesul pentru a deveni membru deplin al Alianței Nord-Atlantice.

În vara anului 1999, în urma reuniunii de la Helsinki, România a fost invitată să înceapă negocierile de aderare la Uniunea Europeană, aderarea efectivă având loc opt ani mai târziu, la 1 ianuarie 2007. În ciuda negocierilor dure, adesea dominate mai ales de voința europeană decât de interesul național, la începutul anului trecut, România și-a câștigat binemeritatul statut de membru al Uniunii, alăturându-se astfel țărilor europene, acolo unde îi era locul de secole, dacă nu prin bogăția sa culturală și economică, cel puțin prin faptul că reprezintă a șaptea țară din continentul european, iar marii actori ai scenei politice nu o mai puteau ignora ca putere.

Asadar, la începutul mileniului trei și după aproape 19 ani de la Revoluția din 1989, în ciuda divergențelor de pe scena politică internă, a conflictelor de interese dintre "reprezentanții" poporului atât de mediatizate de presa încât au devenit un mod de viață pentru cetățeanul de rând, România poate spune că este un stat de drept, bazat pe principii democratice și recunoscut ca atare de marile puteri europene, și chiar internaționale. Prin recenta aderare, s-a făcut primul pas spre estomparea nu numai a granitelor economice, ci și a celor de mentalitate, lasând loc oportunității schimburilor culturale. În ciuda situației politice actuale, România își continuă drumul, încet dar sigur, pe calea europeană, întrucât ar fi anormal înlăturarea ei din acest cadru. Poate mostenirea cea mai evidentă a Revoluției, pe lângă câștigarea libertății sub toate aspectele sale, este recastigarea și recunoașterea pozitiei României ca stat european de drept.



Geografia si provocarile lumii contemporane

MAZILU Mirela - conf. univ. dr.
Universitatea din Craiova
Centrul Universitar Drobeta Turnu Severin

Rezumat

Evolutia recenta a economiei mondiale a scos in evidenta avantajul net in favoarea tarilor care investesc in cercetare si educatie.

Or, europenii au realizat faptul ca intre tarile lor si SUA sau Japonia exista un decalaj care are toate sansele sa se accentueze daca nu intreprind ceva, sau alte cuvinte sa creeze mult dorita universitate europeana, ea insasi competitiva pe plan mondial si mult mai receptiva la cerintele mediului economico-social si cultural, geografiei revenindu-i un rol definitoriu si particular in solutionarea provocarilor contemporane.

Cuvinte cheie: *mediu, dezvoltare durabila, schimbari climatice.*

Abandonand voluntar vechea sa ipostaza de **stiinta romantica**, „**exotica**”, de descriere si descoperire a unor noi teritorii sau laturi necunoscute ale suprafetei terestre, **Geografia contemporana** isi consolideaza statutul de stiinta practica, pragmatica.

Or, in acest context, este firesc sa ne intrebam **cum** si **unde** se cantoneaza preocuparile stiintelor geografice si mai ales, cum se racordeaza acest domeniu al interrelatiilor geosferice cu fluxul provocarilor, si care-i este locul in matricea stiintelor prezentului.

Inca din anii 1996, in cuvantul de salut al Congresului de la Haga, fostul presedinte al Uniunii Internationale de Geografie, arata ca relatiile complexe dintre om si mediul inconjurator au tendinta metamorfozarii lor in insasi obiectivele majore ale cercetarii din domeniul geografiei (care raspunde cat mai eficient solicitarilor din ce in ce mai numeroase din domeniul practic).

Or, cele trei provocari contemporane (*Kofi Annan, IUG, Raport 2000-2004*, p. 20.) carora geografia trebuie sa le raspunda sunt:

- modificarile climei;
- degradarea mediului;
- dezvoltarea durabila.

Astfel, in cadrul Uniunii Europene cercetarea geografica se interconditioneaza tot mai mult cu obiectivele prioritare din „*Strategia Dezvoltarii Durabile Europene*” care cuprind in dualitate tematica urmatoarele:

- schimbarile climatice si utilizarea surselor energetice nepoluante;
- sanatate publica;
- managementul resurselor naturale si conservarea naturii;
- educatia geografica in conditiile modificarilor globale ale mediului;
- utilizarea conceptului de dezvoltare durabila in scoala s.a.

Pentru perioada 2004-2008, la Congresul International de Geografie (Glasgow, 2004) s-a stabilit desfasurarea activitatii de cercetare in cadrul a 34 de comisii si 4 TaskForces (Geoparcuri, Mari aglomerari urbane, Olimpiade si Vulnerabilitate).

Se impune, de asemenea, o legatura tot mai stransa a geografiei cu programele globale de cercetare a Terreii vizand studierea unor probleme actuale grave ale omenirii: incalzirea globala a climei, cercetarea rolului evenimentelor climatice extreme (tornade, inundatii, viituri, etc.) poluarea, desertificarea, despaduririle, toate intr-o viziune globala, durabila.

La fel de adevarat este si faptul ca pornind de la tabloul mondial contemporan atat de framantat de paradoxuri, consideram ca s-au pus prea multe sperante in puterile educatiei si in asumarea unei responsabilitati sociale la nivel international, cand societatea contemporana ofera imaginea unui ansamblu social, economic si cultural incarcat de inegalitati si de diferente, numai daca luam in calcul situatia economica a statelor, drumul lor spre o democratie reala si multitudinea modelelor culturale care constituie, in fapt, bogatia de necontestat dar si factorul de rezistenta subtil si dificil de trecut al lumii contemporane.

De aceea consider ca intr-o lume in care totul pare sa-si modifice configuratia, iar ritmurile de realizare a „noului” sunt din ce in ce mai solicitante si mai alerte, profesorii trebuie sa invete nu doar sa accepte transformarile, ci si sa-si asume responsabilitatea de a le gestiona.

In cazul societatii noastre din ultimii ani, transformarile geopolitice, socio-economice, culturale etc. au favorizat, dar si cauzat ample innoiri si sub aspectul realizarii educatiei institutionale.



Din acest considerent, actualmente, profesorul in general, cel de geografie in particular, se regaseste in postura de a trai schimbarea politicii educationale, de a recepta, de a o intelege in spiritul ei si de a o aplica.

Or, specialistul in geografie resimte, pe langa intensitatea si amploarea schimbarilor generale si pe ale propriului camp teoretic de manifestare.

Pe de alta parte, societatea contemporana se confrunta cu tendinta deteriorarii si vicierii mediului ambiental, cu problema grava a epuizarii resurselor naturale (materii prime si energie), cu cresterea de tip „exploziv” a populatiei, cu adancirea decalajului economic intre tari etc., probleme conturate si concretizate in noi tipuri de educatie (prevazute in programul UNESCO): educatia ecologica, educatia pentru pace si cooperare, educatia pentru participare si democratie, pentru schimbare si dezvoltare, educatia demografica etc. (toate avand un suport in geografie).

Astfel, educatia si invatamantul resimt din plin efectele globale ale provocarilor contemporane la care, din pacate, asistam neputinciosi.

Criza mondiala a educatiei determina cresterea cererii de educatie (in ciuda umilintelor financiare din sistemul national de invatamant). Asa se explica si aparitia noilor tipuri de educatii care vin sa completeze modelul traditional (pentagonal) care cuprindea: educatia intelectuala, educatia morala, educatia estetica, educatia profesionala si educatia fizica.

Instituirea imperativului schimbarii (prin acomodare, adaptare, completare etc.) in practica predarii invatarii si evaluarii geografice este intretinuta si de progresele inregistrate la nivelul invatamantului universitar de specialitate, de curentul ecologic („declansator si de discipline optionale”) si de imbogatirea metodologica au produs glisarea geografiei din categoria stiintelor naturii in aceea a stiintelor sociale, modeland chiar „o noua geografie” in pas si in consens cu modificarile geopolitice.

Astfel se explica faptul ca orice cadru didactic este obligat sa asimileze continuu sau trebuie sa invete „din mers” elemente noi (si slava Domnului in geografie sunt cu duiumul!). Mai mult inasa, profesorul de geografie este nevoit sa constate ca elementele noi din perimetrul geografiei se produc ca efect inevitabil al metamorfozelor lumii ca intreg si, deopotriwa, ca efect al unor transformari radicale din diverse ramuri ale activitatii umane; pentru ultima situatie, exemplul cel mai sugestiv il reprezinta mass-media.

Or, surse de informare din ce in ce mai performante si mai incitante (mai ales pentru segmentul tanar) fac posibila construirea zilnica a unei „lumi unice”, si „geografii mondiale”, datorita televizoarelor care aduc, instantaneu si fara efort evident, imagini din toate colturile planetei” (*B. Mérenne Schoumaker, Didactica geografiei, vol. I, Editura All, Bucuresti, 1998, p. 5*).

Tot profesorului de geografie ii revine misiunea educatiei pentru viitor prin adaptarea procesului instructiv-educativ la ritmul rapid de dezvoltare a societatii, elevii fiind formati „acum” pentru „maine”.

In acest sens teoria schimbarii in educatie, ea insasi efect al procesului de dinamica sociala, reprezinta de fapt raspunsul pedagogiei si al celor indrituiti s-o practice la provocarile lumii contemporane.

Or, daca schimbarea lumii ca intreg determina concomitent schimbarea geografiei, profesorul de geografie trebuie sa-si doreasca schimbarea paradigmei educationale practicate, in conditiile in care consimte la beneficiul unei educatii de calitate, durabila.

Or, intr-o economie aflata intr-o faza de puternica provocare competitiva, in care suportul fizic al activitatilor umane, „marele teritoriu” devine din ce in ce mai ingust si mai scump, societatea si statul nu-si pot permite o scapare de sub control a jocurilor didactice, care indiferent de profil si dimensiunea afacerii, trebuie sa se integreze in parametrii spatiali excelent fundamentati sub aspectul stiintific, coerenti si statuati intr-un cadru legislativ adecvat si stabil. Nu trebuie omis faptul ca Romania se afla in faza de cladire a unui fundament economic pe o noua conceptie doctrinara.

Daca acest fundament este haotic si subred, structurile ce se construiesc pe el nu sunt durabile si nici functionale” (*V. Surd, V. Zotic, Geografia in contextul dezvoltarii contemporane, p. 33, Cluj Napoca, 2004*).

Incontestabil, spectrul problemelor ambientale marcheaza profund sfera activitatilor sociale. „Protectia mediului ambient a devenit pentru umanitate o problema esentiala actuala, de care depinde viitorul omenirii. Exista largi perspective pentru imbunatatirea calitatii mediului ambient si faurirea unei vieti fericite” (*Declaratia Conferintei Natiunilor Unite despre mediul ambient, Stockholm*).

Actiunea de protectie a mediului (revendicata si de geografie) se poate realiza, prioritar, prin educatie, Extinderea dimensiunii ambientale in reseaua didactica, strategie confirmata si intarita de UNESCO, este un obiectiv primordial al educatiei referitoare la mediu (éducation relative à l'environnement), avand perspective certe in constientizarea problemelor stringente ambientale si formarea atitudinii responsabile, pozitive a tinerei generatii fata de protectia mediului ambient.

Promovarea si realizarea prin geografie a educatiei referitoare la mediu prin instruire (teoretica si un profund caracter pragmatic) – constituie calea cea mai eficienta a solutionarii problematii complexe a mediului ambient, constientizandu-i legile inexorabile.



Un ultim aspect este **cercetarea geografica** la nivel national, care este pusa la o noua provocare, odata cu schimbarea codurilor politice si cu antrenarea tot mai convingatoare a potentialului economic si uman in angajamentul si circuitul european, respectiv mondial de valori materiale si umane.

Intr-un mod neconvingator explicat, debutul spre economia de piata s-a manifestat prin puternice convulsii la nivelul laturii economice si printr-o incapacitate de absorbtie si insertie in noile structuri a intregului potential uman, productiv si creativ.

Astfel, „un fenomen de repudiere generala a „brainului” national se pune in evidenta in toate laturile si sectoarele vietii economice si sociale, in paralel cu „un drain” ce ingrijoreaza prin pierderea elitelor nationale si instaurarea mediocritatii in invatamantul superior romanesc” (V. Surd, V. Zotic, *idem*, p. 31).

Privita in invatamantul romanesc superior romanesc, provocarea la o autentica cercetare geografica drept „o piatra de moara” agatata de gatul cadrelor didactice, aceasta inca se mai face sub forma unor „simulari” sau raportari” neviabile.

Exceptand beneficiul granturilor (CNCSIS) si a altor proiecte si programe de cercetare – acela de dotare a laboratoarelor si bibliotecilor „pioniere” in invatamantul universitar (este si cazul Centrului Universitar Drobeta Turnu Severin) – aceste granturi permit valorificarea sansei de a stabili sau reinnoi colaborarea cu universitati sau institute de cercetare din alte tari si de a beneficia de strategii de pregatire sau de schimbul de experienta in cadrul unor manifestari stiintifice internationale (work-shop-uri, congrese, simpozioane, conferinte, etc).

Or, la nivelul anilor 2005 se observa deja ca o pondere tot mai mare o are cercetarea interdisciplinara axata pe organizarea unor consortii de cercetare si pe integrarea colectivelor performante in proiecte europene finantate in cadrul Programului Cadru 7 al Uniunii Europene.

Toate aceste provocari, actiuni si demersuri ale geografilor trebuie sa-si gaseasca o proiectie – cadru statuata deasupra „jocurilor” si „intereselor” actorilor din teritoriu implicati, si cuprinsa intr-un cadru legislativ operational, pragmatic si eficient, care sa prefigureze chipul geografic, economic, edilitar si ecologic al Romaniei pentru urmatorii 15-20 de ani.

Bibliografie

1. Dan Balteanu, Dezvoltarea actuala a cercetarii geografice, Buletinul Societatii de Geografie, tom XI (XXCI), Ed. Societatii de Geografie, Bucuresti, 2005, p. 37.
 2. Ilinca N., Didactica geografiei, Editura Corint, Bucuresti, 2000.
 3. Mitroi M., Metodica predarii geografiei, Editura Scrisul Romanesc, Craiova, 1998.
 4. Mazilu M., Ecologie si protectia mediului inconjurator, Editura Mirton, Timisoara, 2004.
 5. Muntele I., Dragan V., Ungureanu I. (coord.), Geografia mediului, Omul si natura la inceput de mileniu, Editura Institutul European, Iasi, 2003.
 6. Stoica A., Reforma evaluarii in invatamant, Editura Sigma, Bucuresti, 2000.
- *** Perspectives et taches de développement de l'éducation en Europe à l'aube d'un nouveau millénaire, Paris, UNESCO, 21-27 Sept 1988, Oficiul de Informare Documentara pentru Invatamant.

Despre droguri in fel si chip

OPRISAN Madalina

Studenta anul I, Facultatea de Jurnalism si Stiintele Comunicarii
Universitatea Bucuresti
fost redactor, Ziarul de Bacau

Pericolul drogurilor este tot mai prezent. Conform unui studiu facut pe elevii de liceu de 15-16 ani, 9,5% au consumat cel putin o data droguri ilegale in viata lor, iar 22% s-au imbatat cel putin o data pina la aceasta virsta. In 2001, 93% din cei care au solicitat servicii medicale erau consumatori de heroina, cei mai multi fiind bucuresteni. Putini stiu insa ca sint predispusi la ani buni de inchisoare pentru consum de droguri, prin orice mijloace.

Cit de pensive sint drogurile?

Ce ii face pe tineri sa incerce drogurile? Curiozitatea, povestile spuse despre starile nemaipomenite, inconstineta... Probabil, toate astea la un loc. Cel mai adesea, efectul drogului depinde de asteptarile tale. *Cocaina* este un anesthetic local. Luata in doze mici, provoaca o stare de euforie, stimuleaza senzatiile de perceptie (mai ales auz si simt tactil), da sentimentul de putere fizica si de imbunatatire a abilitatilor mentale, inlatura senzatiile de somn si foame. Prizarea cocainei are un efect foarte rapid. Substanta ajunge la creier in doar citeva secunde si provoaca o placere scurta, dar intensa. Euforia care urmeaza dupa dispare in aproximativ 30 de minute, lasind consumatorul intr-o stare de anxietate, depresie si irascibilitate, care pe multi ii incurajeaza sa mai ia o doza.

Un alt drog foarte populat in lumea underground este *Ecstasy-ul*. Efectele pot fi considerate tentante. Cei mai multi utilizatori declara ca XTC le provoaca un sentiment de bine general, de incredere in sine si in ceilalti. Lumea devine



mai buna, viata mai frumoasa, cei care sint timizi devin mai comunicativi, iar perceptiile senzoriale se intensifica. Ecstasy mai poate provoca si alterarea perceptiei timpului, reducerea sentimentului de frica, reducerea obsesiilor, constientizarea si aducerea la lumina a unor amintiri foarte vechi si cresterea apetitului sexual. Se cere insa mare atentie la calitatea pastilei ingerate, la locul si la starea initiala a consumatorului. Pe termen lung, exista riscul aparitiei anxietatii, depresiilor severe si slabirea capacitatii de memorare.

Drogurile noi, la fel de periculoase

Lista drogurilor cunoscute este departe de a se fi incheiat. Exista si altele, despre care o sa spun citeva cuvinte. Intentia mea nu este sa deschid noi "orizonturi", ci sa arat **riscuri**. Pericole aflate la tot pasul, nu departe de noi, si despre care te poti feri mai bine, daca le cunosti.

Putem vorbi spre exemplu despre *Ice (shaboo)*, un drog care nu are nimic in comun cu gheata. Are forma unor cristale si este dizolvat in bauturi racoritoare. Este utilizat in cluburile cu musica techno-dance. Este cunoscut si ca *drogul player-ilor*, fiind utilizat de persoanele pasionate de jocuri video sau pe calculator, dar si de cei fideli cocainei sau heroinei. Acest drog reduce inhibitiile si creste atentia. Cobret este un derivat al heroinei si are un efect psihostimulant, fiind un fel de medicament dupa o noapte de Ecstasy. Alte droguri noi: *Flatliner* (Super-ecstasy), *Smart Drugs* (droguri "naturale": cafeina, taurina, ginseng).

Daca vreodata va trece prin cap sa incercati, asa cum multi se pacalesc, nu uitati ca efectele adverse ale oricarui drog sint multiple. *E ca un joc cu focul, in care de cele mai multe ori te "arzi"*.

Dreptul la joaca, drept al copilului ?

RUSU Gabriela - Adriana

doctorand la Universitatea Montpellier I, Facultatea de Drept, Sectia Drept public
asistent universitar la Universitatatea Montpellier I

„Daca-i copil sa se joace; daca-i cal sa traga; si daca-i popa sa ceteasca” (Ion Creanga, Amintiri din copilarie)

Joaca ar putea fi considerata de natura sau, mai mult, de esenta copilului... Caci a ne intreba de ce se joaca un copil, inseamna a ne intreba de ce este copil, iar a nu lasa un copil sa se joace, inseamna a-l scoate din copilarie si a-l introduce in lumea adultilor... Astfel cum arata studiile de specialitate, joaca ajuta copilul sa isi dezvolte personalitatea, autonomia, functiile fiziologice si psihice, sa cunoasca lumea *reala*, sa faca primele exercitii de logica. Joaca este asadar o etapa importanta si, mai mult, necesara, in evolutia fiecaruia. Am putea, prin urmare, sa pretindem recunoasterea unui drept la joaca?

Nici un text international din domeniul protectiei drepturilor copilului nu recunoaste expres dreptul la joaca... *Conventia internationala privind drepturile copilului*, semnata in 1989 in cadrul Organizatiei Natiunilor Unite de aproape toate statele lumii si considerata instrumentul principal in domeniu, nu face nici o referire la „dreptul la joaca”... Cel putin nici o referire expresa... Caci daca ne gandim ca dispozitiile sale se refera la interesul superior al copilului, la dezvoltarea sa armonioasa, la libertatea sa de exprimare, intelegem ca nimic nu este posibil fara joaca... Astfel joaca este o conditie sine qua non pentru existenta celorlalte drepturi recunoscute si aparate de conventie... Iar incalcarea acestui *drept* poate periclita existenta celorlalte drepturi, nepermitand dezvoltarea fizica, mentala, spirituala, morala si sociala a copilului. Dar am putea sa vorbim de o recunoastere *implicita, indirecta*?

Sub o forma sau alta, copilului ii este rapit acest drept *natural* in diferite moduri. Si, desi la prima vedere, ni se pare ca este vorba de un fenomen specific tarilor sarace, realitatea este alta...

Este adevarat ca majoritatea tarilor din Africa cunosc fenomenul „*copilul marfa*” (copilul fiind vandut pe sume derizorii unei persoane care il pune la munca sau cedat familiilor bogate care ii pot asigura locuinta, hrana si studiile in schimbul muncilor casnice), este adevarat ca in Asia unul din doi copii munceste pe camp, in mine sau in uzine, inasa munca este doar unul din dusmanii dreptului la joaca. La acesta, se poate adauga razboiul caci ne intrebam daca nu cumva acesta, uneori indirect, impiedica copiii sa se joace... Iar atunci cand razboiul implica direct copiii-soldati, chiar kamikaze, cum este in special cazul Afganistanului, dreptul la joaca apare ca o himera... Insa uneori si familia, societatea, traditiile priveaza copiii de dreptul la joaca...

Si, indiferent de cauze, realitatea este una singura: o lume care nu se dezvolta normal, o lume in care copiii nu se mai joaca, o lume in care devenim adulti prea devreme, fara a ne bucura de copilarie... Cu consecinte in viata personala si profesionala.

De aceea militez pentru recunoasterea unui drept la joaca, insotit, desigur de indatorirea statelor, a adultilor de a promova, incuraja si facilita acest drept...



Desigur, eficacitatea oricarui drept depinde de eficacitatea mecanismului de control. Ar putea dreptul la joaca sa devina concret si efectiv, depasind granita drepturilor teoretice si iluzorii? Ar putea fi el supus controlului unui organ judecatoresc?

Un prim pas ar fi insa simpla recunoastere a „dreptului la joaca”, macar la nivel de declaratie...

Eternul exagerat

VANTIU Adrian Calin

hipoterapeut-consilier psihologic

...in razboi te poti apara pentru ca dusmanul se afla in fata ta si poarta altfel de uniforma. Dar cum sa te aperi cand el se afla in mijlocul nostru si poarta aceleasi haine? Daca as fi fost constient de o astfel de mobilizare, poate as fi reusit sa ma apar. Dar, poate, nici nu mi-am dorit acest lucru sau poate ca nu observ niciodata semnalul de inceput...

Bineinteles, imi dau seama ca exagerez totul. Sunt un exagerat. Mi-am cheltuit viata trecand dintr-o extrema intr-
alta, gresind din cauza revoltei mele. M-a pasionat arta si din cauza asta am studiat matematicile si psihologia.

Si, cand am ajuns la limita limitei, le-am parasit, ca de obicei, cu revolta. A parasit e un fel de a spune. Daca cineva a iubit cu adevarat ceva, raman urme din aceasta pasiune. In unele cuvinte, gesturi sau vise. Mai ales, in vise... Revedem chipuri pe care le credeam uitate pentru totdeauna... Da, sunt un exagerat.

Am spus intr-o zi ca poetii se afla intotdeauna de partea demonului, chiar daca uneori nu o stiu, si observ ca, in general, semenii nu sunt de acord cu acest fapt... Exagerarea aceasta apartine lui *BLAKE*, dar asta n-are importanta, eu o repet intotdeauna, si cred ca nu este o pura intamplare. De asemenea ti-am spus ca din aceasta pricina ma fascineaza infernul lui *DANTE*, in timp ce paradisul (fie el oricare) ma plictiseste. Si ca pacatul si condamnarea ma inspira, in timp ce Eden-ul m-a secaturit de orice impuls creator... Da, mie imi este clar necesarul acestui rau, inteleg ca doar astfel au putut sa se nasca demonii lui *TOLSTOI*, *DOSTOIEVSKI*, *TH.MANN*, *FOWLES*,...

Pentru acest gen de oameni-genii adevarul nu poate fi altul. De aceea ei sunt niste revoltati - iar eu doar un surogat de rebel. Aceasta ingrozitoare conditie - pentru ca este o conditie dureroasa - te face inapt pentru o societate bine stabilita (aparent). Ca si revoltat, poate ca sunt util doar dintr-o optica unica - cea a utopiei. Dar dincolo... Eventual doar un *ESENIN*, un *ECO*, sau chiar implacabilitatea poemelor lui *MICHELANGELO*. Sau impenetrabilitatea lui Milan *KUNDERA*...

Dar nu asta vroiam sa iti spun. Cred ca vroiam sa sa iti spun ca nu trebuie sa taci, ca nu trebuie sa accepti exagerarile mele, nici brutalitatile verbale facile, cu atat mai putin mania aceasta a mea de a-mi controla mereu atitudinile...

*...da-mi un ragaz...nu uita ca nu stiu prea bine nici sa gandesc, nici sa astern propriile-mi izbucniri launtrice, nici sa ma deschid. Nici chiar in fata astrelor. Cu atat mai putin sa imi cunosc prea bine menirea:
incertitudinea care ma domina in relatia cu propriul ego, maleficul care
degaja un aparent confident in relatiile interumane,...toate acestea ma obliga - din altruism - sa ma invart intr-un mediu ciudat
si intr-o singurate totala. Am putin timp pentru scris, dar tot timpul din lume pentru altii.
Am putin timp pentru mine, dar mult timp pentru a gandii...*

Ergoterapia in boala psihica – mai mult decat o simpla alternativa - partea I -

ZAHARIA Mihaela

Studenta, anul IV, Facultatea de filosofie, sectia Asistenta Sociala
Universitatea Al. I. Cuza, Iasi

I. Consideratii generale

Desi la nivel mondial exista peste 400 milioane de persoane cu tulburari mentale, majoritatea nu primesc nici macar tratamentul de baza. Aceasta se intampla in special in regiunile sarace ale lumii. Majoritatea agentilor umanitare foarte rar iau in considerare propunerile de a trata problemele sanatatii mentale; acelea care o fac, totusi, o considera de importanta minora, umbrite de nevoia presanta de a salva vietii prin tratarea bolilor fizice. Sanatatea mentala poate imbunatati starea



generala de bine si poate preveni alte boli. Mai mult, din moment ce problemele sanatatii mentale au un impact economic important asupra comunitatilor vulnerabile, facand din ele o prioritate, se pot salva vietii si imbunatati semnificativ calitatea vietii oamenilor. Saracia si starea mentala de bine sunt intricate, asadar sanatatea mentala ar trebui sa fie o componenta integranta, inseparabila a sanatatii publice.

Domeniul igienei mentale s-a constituit treptat, in decursul timpului, din trei directii principale: surse umaniste, surse sociologice si surse medicale. Igiena mentala face parte integranta din viata sociala, iar originile sale se confunda cu originile vietii civilizate. Preocuparile pentru igiena mentala au aparut, in mod oficial, in anul 1908 in Statele Unite ale Americii, fiind produsul unei societati democratice dornice de a contribui la promovarea valorilor umane in societate; ea s-a contituit insa ca disciplina teoretica si specialitate medico-sociala abia in secolul al XXI-lea. Obiectul igienei mentale este omul, persoana sub toate aspectele sale – biologic, medical, social, cultural-moral si spiritual, iar masurile de igiena mentala depind in mod direct de gradul de dezvoltare a societatii, de nivelul de trai si de civilizatie. Igiena mentala trebuie sa constituie unul dintre sectoarele oricarei societati moderne civilizate, avand rolul de a promova factorii de sanogeneză, de a oferi recomandari pentru ameliorarea vietii, de a planifica activitatea si de a stabili o norma psiho-sociala adecvata conduitelor umane. Igiena mentala presupune mai mult decat o simpla actiune de psihoprofilaxie a bolilor psihice, cu caracter medico-psiho-social. Ea contribuie nu numai la imbunatatirea sanatatii psihice, comunitare si individuale, ci are si rolul de a crea o noua mentalitate, un nou stil de viata, un tip de personalitate echilibrata fizic, psihic si moral, capabila de a se adapta si a progresa in raport cu noile cerinte sociale.

II. Persoanele cu handicap psihic – intre lege si realitate

Persoanele cu handicap sunt acele persoane carora le lipsesc abilitatile de a desfasura in mod normal activitati cotidiene, datorita unor afectiuni fizice, mentale sau senzoriale. Ele necesita masuri de protectie in sprijinul recuperarii, (re)integrării si incluziunii sociale.

Datorita unor afectiuni fizice, mentale sau senzoriale, acestor persoane le lipsesc abilitatile de a desfasura in mod normal activitatile cotidiene, necesitand masuri de protectie in sprijinul recuperării si integrării in comunitate. Beneficiaza de asistenta medicala, ingrijiri si protectie sociala de aceeasi calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi si adaptate cerintelor lor de sanatate.

Conform Legii 448/2006 privind protectia si promovarea drepturilor persoanelor cu handicap *“orice persoana cu handicap care doreste sa se integreze sau sa se reintegreze in munca, are acces gratuit la evaluare si orientare profesionala, indiferent de varsta, tipul si gradul de handicap”*. Totusi acest articol pare ca nici nu exista. Spun acest lucru pentru ca in timpul activitatilor de voluntariat am intalnit beneficiari care doreau sa lucreze si nimeni nu ii angaja, tocmai datorita faptului ca erau considerati *“nebuni sau handicapati”*.

Viziunea asupra serviciilor si programelor sociale destinate persoanelor cu handicap trebuie sa fie in stransa legatura cu viata sociala a persoanelor fara dizabilitati. Integrarea persoanelor cu handicap este, intr-adevar, posibila. Astfel, in societatea pe care ne-o dorim, integrarea, toleranta, deschiderea sunt elemente definitorii ale culturii, ce trebuie sa asimileze diferitele influente. Atat timp cat *“cultura”* nu ne ajuta - ca model, trebuie sa asiguram respectarea dreptului la individualitate si egalitate de sanse pentru persoanele cu dizabilitati prin lege, conform instrumentelor si jurisprudentei internationale. In acest context, trebuie sa existe un mecanism social care sa includa persoanele cu dizabilitati. Acestora trebuie sa li se ofere acces la viata sociala, sa fie valorizate si sa li se creeze facilitati necesare pentru integrarea lor.

III. Ergoterapia ca solutie eficienta si sustenabila

Personal, consider ca omul se afla in centrul atentiei, dar omul se schimba pe parcursul vietii sale, iar artele (literatura, pictura, sculptura, muzica, dar si munca artizanală) si tot ce il inconjoara au un rol imens in transformarea lui. Din aceasta cauza m-am intrebat adesea: Ce se intampla cu bolnavii psihici? Nu sunt si ei oameni? Nu trebuie sa fie si ei transformati? N-ar trebui sa beneficieze si ei de beneficiile artelor? Cred ca ei pot fi ajutati sa se vindece si noi, cei ce nu suferim de aceleasi afectiuni ca si ei, putem sa ne alaturam lor in aceasta batalie si sa ii reacceptam ca fiind egalii nostri.

Pentru (re)integrarea persoanelor cu handicap psihic, sustin cu tarie ergoterapia, sau, cu alte cuvinte, terapia ocupationala, care are un rol imens in recuperarea beneficiarilor. *Ergoterapia este o metoda inovatoare de tratare a unor boli prin desfasurarea unor activitati lucretive potrivite. Totodata, reprezinta un mijloc de exprimare pentru beneficiari si produce efecte pozitive nu doar pentru pacient.*

Pentru a renunta la politicile reactive, important este ca analiza costurilor privind serviciile pentru integrarea persoanelor cu dizabilitati, in diferite situatii – institutii, familie, servicii alternative, scoli, loc de munca – sa fie apreciata din perspectiva beneficiilor sociale pe care le genereaza.

Ergoterapia reprezinta terapia prin munca. Ea are scopul de a ajuta si a invata beneficiarii sa se descurce in viata de zi cu zi dupa ce parasesc spitalul. In general acest lucru se realizeaza cu o echipa complexa, constituita din psihiatru, asistent social si adesea un psiholog pentru a identifica si trata problemele functionale care ar putea aparea in calea beneficiarului. Aceste probleme pot include dificultati relationale insotite de stresul comunicării, greutati in a face fata cerintelor de la locul de munca, sau adaptarea la noi circumstante. Tratamentul este sub forma unor sesiuni de terapie, in activitati creative, sport, terapii de relaxare.



Ergoterapia urmărește recuperarea motricității, reluarea activităților cotidiene, adică redobândirea autonomiei și reintegrarea psiho-socială (reluarea relațiilor cu mediul din care au provenit). Există o terapie ocupațională de funcție, aplicată în stările mai grave, în care beneficiarul a pierdut și obiceiurile primare, instinctuale, pe care trebuie să le recapete (alimentație, toaleta zilnică). Alături se urmărește consolidarea rezultatelor obținute. Aici intra: activități recreative, hobbyterapia, activități de utilitate practică, grădinarit, bricolaj etc. Vor fi luate în considerare ideile și preferințele beneficiarilor, experiența personală. Pe măsura posibilităților, bolnavii vor fi dirijați către activități noi. Vor fi evitate activitățile grele. Noile ocupații se vor întinde de la activități personale (reinvățate), la toaleta, echipare/dezechipare, lectură, audii muzicale, spectacole, floricultura, grădinarit, tesătorie, împletituri, tricotate, broderie, pictură, artizanat, butaforie, pirogravură, traforaj etc.

Dacă avem în vedere faptul că sensul oricărui demers terapeutic este de a restitui omului bolnav, pe lângă sănătatea fizică și psihică, și condiția psihosocială a normalității, înțelegem de ce metodele terapeutice complexe ar fi de neconceput fără terapiile sociale în care se încadrează ca elemente distincte ergoterapia. Numai prin acțiunea lor complexă și complementară se parcurge drumul necesar de la recuperarea fizică, biologică la reintegrarea socială și profesională.

Prin ergoterapie se urmărește readaptarea profesională, educarea capacității de efort, al dezvoltării comportamentului social, al "valorizării" subiectului spitalizat prin (re)dobândirea sentimentului importanței și utilității sociale.

Dezvoltarea deprinderilor manuale și familiarizarea cu diferite materiale, pe care încep să le analizeze în timp ce le folosesc (forma, mărime, culoare, consistență) și consolidarea abilităților de a finaliza lucrul început și disciplina pastrării materialelor în ordine sunt obiective ale ergoterapiei. În același timp își educa răbdarea, respectă regulile, cooperează cu alte persoane în vederea realizării unor lucrări de grup, își consolidează abilitățile tehnice și își dezvoltă respectul pentru rezultatele muncii lor.

Activitățile de ergoterapie au influențe asupra grupului și asupra comunității - schimbă percepția asupra gradului de dificultate a unei activități zilnice, schimbă prejudecățile, atitudinile, schemele de gândire și de abordare a persoanelor cu dizabilități. Comunitatea ajunge să accepte mai ușor diversitatea umană, în toate formele ei.

Ergoterapia face legătura între spital, mediul familial și comunitate - este o abordare nouă a persoanei cu dizabilități, ce face apel la multidisciplinaritate îmbunătățind colaborarea cu persoana cu dizabilități și implicarea sa activă în terapie.

Activitățile de ergoterapie sunt extrem de variate, mergând de la producția artizanală și până la fabricația de serie. Aceste activități se desfășoară în cadrul unor grupuri constituite după criteriul omogenității sau complementarității și comportă o organizare similară cu cea a colectivităților reale de muncă: repartitia echitabilă a beneficiilor, asumarea unor responsabilități sociale.

Ca finalitate, ergoterapia urmărește: *creșterea încrederii în sine, creșterea independenței în activitatea pacientului și reintegrarea în mediul familial, social și profesional.*

Prin ergoterapie i se oferă beneficiarului condiția psihosocială a normalității.

(Partea a II-a va apărea în Nr.5 al Revistei AEPADO).

REDACTIA AEPADO:

Redactor-Sef: Catalin UNGURASU

Redactor-Sef Adjunct: Laurentia Mariana MEREUTA

Dacă doriți să publicați un articol în noul număr al Revistei AEPADO,
va rugăm să ne trimiteți un CV și titlul articolului dvs.

(cu o foarte succintă prezentare a conținutului articolului)

la revista.aepado@gmail.com

Va așteptăm!
